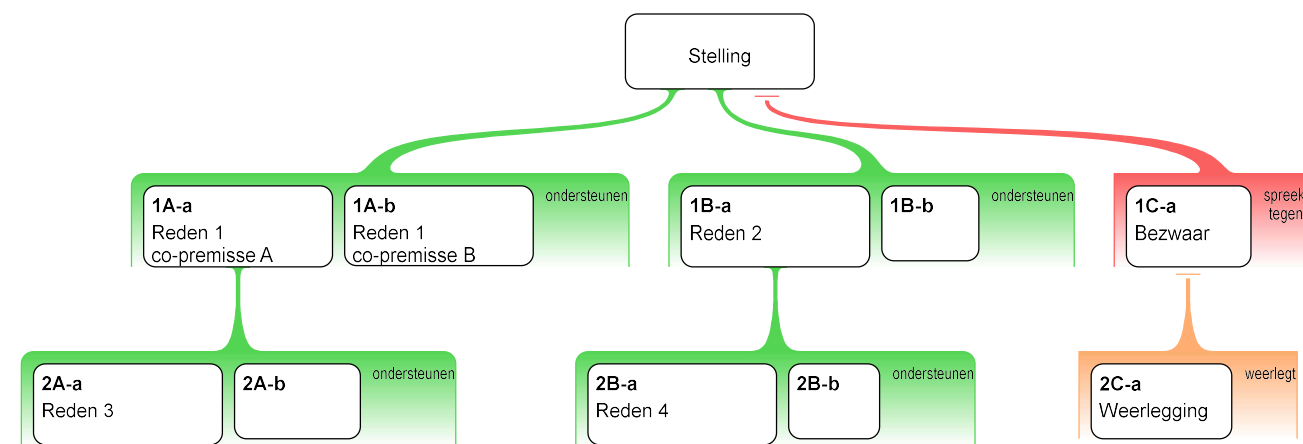

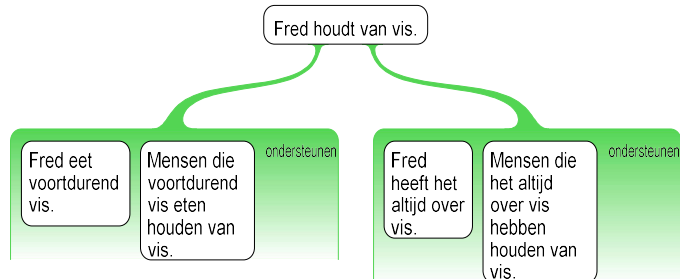
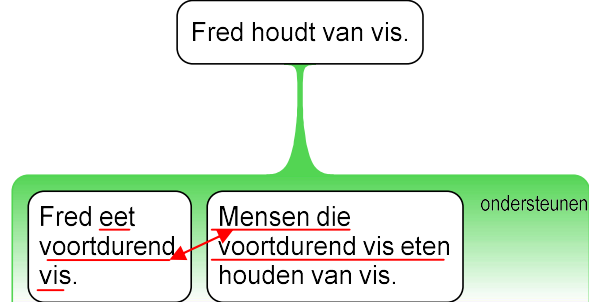
REDENEERSHEMA'S MAKEN – DE BASIS

Uitgaande van de mogelijkheden die de software Rationale biedt (meer info: www.rationaleonline.com , www.kritischdenken.nl , www.reasoninglab.com)

<p>Inleiding</p> <p>Het maken van redeneerschema's is een manier om de logische structuur van redeneringen zichtbaar te maken. Je haalt de kernbeweringen uit de redenering en je gebruikt lijnen, vakken, kleuren en posities om de relaties aan te geven tussen de verschillende delen. In het schema dat tevoorschijn komt zie je precies hoe alle delen van de redenering onderling samenhangen.</p>	<p style="text-align: center;">De structuur van een redeneerschema (in Analyse-modus)</p> <p style="text-align: center;">Let op</p> <ul style="list-style-type: none"> • Redeneringen kunnen bestaan uit veel beweringen, veel redenen, veel bezwaren en weerleggingen, maar hebben maar één stelling. • Maak onderscheid tussen een bewering met slechts één reden (bestaande uit twee co-premissen) en een bewering met twee verschillende redenen. • Elke redenering bestaat uit één of meer enkelvoudige redeneringen. Een <u>enkelvoudige redenering</u> is de bouwsteen van alle redeneringen, en bestaat uit één bewering en één reden (met twee of meer co-premissen). Een <u>samengestelde redenering</u>, zoals de bovenstaande, bestaat uit verschillende enkelvoudige redeneringen die met elkaar verbonden zijn. Het voorbeeld hierboven bevat vier enkelvoudige redeneringen, één bezwaar en één weerlegging. Gezamenlijk vormen zij een <u>debat</u>. • De precieze structuur van een redenering is erg belangrijk. Bijvoorbeeld als partij A twee goede redenen heeft om iets te concluderen, en als de opponent, partij B, één van die redenen slecht vindt, dan kan de stelling van A nog steeds waar/onderbouwd zijn <i>als</i> de andere reden, waartegen geen bezwaar was, overtuigend is. • Een redeneerschema laat een debat zien door precies aan te geven op welk punt de twee partijen het oneens zijn. In het bovenstaande voorbeeld is partij B het oneens met de stelling van partij A, ook al aanvaardt B de redenen (1 en 2) van A. Partij B is het niet eens met de stelling van A omdat B een apart bezwaar heeft tegen de stelling. Partij A weerlegt het bezwaar van B in de hoop het bezwaar te ontkrachten en de stelling te redden. • Realiseer je dat een redeneerschema de structuur van een meningsverschil/debat toont – ieder vak is niet noodzakelijkerwijs waar, maar is de eerste stap om de structuur van de redenering te begrijpen. Pas dan kun je het bekritisieren.
<p>Definities</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Redenering</u>: een stelling en reden(en) om te geloven dat die stelling waar is. • <u>Stelling</u>: het belangrijkste punt van een redenering dat naar voren gebracht wordt, meestal een overtuiging. Ook wel genoemd: conclusie, centrale bewering, de kern van de zaak. • <u>Reden</u>: het geleverde bewijs ter ondersteuning van de stelling. • <u>Co-premissie</u>: onderdeel van een reden. Iedere reden bevat tenminste twee co-premissen, en beide co-premissen moeten waar zijn om de bewering te kunnen ondersteunen. • <u>Bezwaar</u>: een 'reden' waarom een stelling onwaar is, bewijs tegen een bewering. • <u>Weerlegging</u>: een bezwaar tegen een bezwaar. 	

DE REGELS VOOR HET MAKEN VAN REDENEERSHEMA'S

Je kent de basisregels van de logica al en je redeneert voortdurend in je dagelijks leven. De volgende regels zijn alleen bedoeld om je te helpen ze steeds toe te passen zodat je de onderdelen van een redenering duidelijk kan onderscheiden.

In elk vak		In elke enkelvoudige redering	
<p>Stellende zin: Elk vak moet bestaan uit een hele zin (geen citaat) en moet iets uitdrukken, een bewering doen (ongeacht of dat waar of onwaar is). Je moet duidelijk zijn in wat je bedoelt: <i>was</i> Huntelaar een goede voetballer of <i>is</i> hij dat nog steeds?</p>	<p>Niet</p> <p>~~Huntelaar: goede voetballer~~</p> <p>Wel</p> <p>Huntelaar is een goede voetballer.</p>	<p>Vraag naar bevestiging: Alle redenen bij stellingen moeten antwoord geven op deze vraag: 'Hoe weten we dat [voeg de betreffende stelling hier in] waar of goed onderbouwd is?' Je vraagt naar het bewijs om te beweren dat de stelling waar is. Elk vak met een stelling moet een vak met een reden daaronder hebben die deze vraag beantwoordt.</p>	
<p>Geen geredeneer: Een vak mag geen redeneringen daarbinnen bevatten, alleen afzonderlijke beweringen. Het redeneren wordt duidelijk gemaakt door de pijlen en plaats in het schema. Kies woorden die duiden op redeneren (bijv. <i>want</i>) en zet het redeneren om in een schema.</p>	<p>Niet</p> <p>~~Peter moet weg bij de Dierenbescherming want hij mishandelde honden.~~</p> <p>Wel</p> <p>Peter moet weg bij de Dierenbescherming.</p> <p>want</p> <p>Peter mishandelde honden.</p>	<p>Schakelprincipe: Horizontaal toegepast in elke enkelvoudige redenering. Binnen elke reden moet een term die voorkomt in de ene co-premissie ook terugkomen in één van de andere co-premissies <i>binnen dezelfde reden (als die niet in de stelling daarboven zit – zie het Konijnenprincipe hieronder)</i>. De termen moeten geschakeld zijn binnen een enkelvoudige reden <i>als ze al niet samenhangen via het Konijnenprincipe</i>.</p>	
<p>Eén bewering: Elk vak kan slechts één bewering bevatten, zodat de inhoud van elk vak waar of onwaar is, maar niet allebei tegelijk. Als je meer dan één bewering in een vak hebt, splits die dan op in delen en zet die in verschillende vakken.</p>	<p>Niet</p> <p>~~Jan heeft honger en Tom is verdrietig~~</p> <p>Wel</p> <p>Jan heeft honger.</p> <p>Tom is verdrietig.</p>	<p>Konijnenprincipe: Verticaal toegepast tussen een stelling en bijbehorende redenen, en gecombineerd met het Schakelprincipe. "Je kunt geen konijn uit de hoge hoed toveren". Als je deze twee regels gebruikt bij elke enkelvoudige redenering dan is verzekerd dat elke genoemde term in elk vak terugkomt in één van de andere.</p>	